

Корекційна педагогіка

УДК 37.013.74:004.738.5

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18420237>

**Цифрові та мультимедійні технології у навчанні і вихованні
дітей з тяжкими порушеннями мовлення**

Лещій Наталія Петрівна

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського», 65020, м. Одеса, вул.

Старопортофранківська, 26, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-8843-7156>

Літовченко Ольга Василівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського», 65020, м. Одеса, вул.

Старопортофранківська, 26, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-6738-6839>

Прийнято: 14.01.2026 | Опубліковано: 29.01.2026

***Анотація:** Мета статті – експериментально визначити ефективність використання цифрових та мультимедійних технологій у навчанні та вихованні дітей молодшого шкільного віку із тяжкими порушеннями мовлення для комплексного збагачення словникового запасу, розвитку комунікативних умінь та соціально значущих навичок. **Методи.** Для досягнення мети дослідження було використано комплекс теоретичних, емпіричних та*

статистичних методів. Теоретичні методи (аналіз, узагальнення наукових джерел) дали змогу обґрунтувати педагогічні засади застосування цифрових і мультимедійних технологій у роботі з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення, а емпіричні (педагогічний експеримент, логопедичне обстеження, педагогічне спостереження, аналіз продуктів мовленнєвої діяльності) — виявити динаміку змін у лексиці, комунікативних уміннях і соціальній взаємодії дітей. Для узагальнення результатів і підтвердження їх достовірності застосовувалися методи кількісного та якісного аналізу. **Результати.** Експериментальне дослідження засвідчило, що системне використання цифрових і мультимедійних технологій у навчально-виховному процесі сприяє істотному збагаченню пасивного й активного словникового запасу дітей молодшого шкільного віку із тяжкими порушеннями мовлення. У дітей експериментальної групи зафіксовано як кількісне зростання словника, так і якісні зміни лексико-граматичної будови мовлення, ускладнення синтаксичних конструкцій та підвищення мовленнєвої активності, тоді як у контрольній групі зміни мали обмежений характер. Застосування цифрових і мультимедійних засобів позитивно вплинуло на розвиток комунікативних умінь і соціальної взаємодії дітей. **Висновки.** Доведено ефективність цифрових і мультимедійних технологій як педагогічно доцільного інструменту навчання й виховання дітей молодшого шкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення. Їх використання забезпечує комплексний вплив на мовленнєвий, комунікативний і соціальний розвиток дітей та може бути рекомендоване для впровадження у практику спеціальних та інклюзивних закладів освіти.

Ключові слова: цифрові технології, мультимедійні технології, тяжкі порушення мовлення, діти молодшого шкільного віку, словниковий запас, комунікативні уміння, соціалізація, навчально-виховний процес.

Digital and multimedia technologies in the education and upbringing of children with severe speech disorders

Leshchii Nataliya

Doctor of pedagogical sciences, professor, professor of the department of special and inclusive education, State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky», 65020, Odesa, Staroporfankivska St., 26, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-8843-7156>

Litovchenko Olga

Candidate of pedagogical sciences, associate professor, associate professor of the department of family and special pedagogy and psychology, State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky», 65020,

Odesa, Staroporfankivska St., 26, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-6738-6839>

Abstract. *The purpose of the article is to experimentally determine the effectiveness of using digital and multimedia technologies in the education and upbringing of primary school-age children with severe speech disorders for the comprehensive enrichment of vocabulary, the development of communicative skills, and socially significant competencies. Methods.* To achieve the research objective, a комплекс of theoretical, empirical, and statistical methods was employed. Theoretical methods (analysis and synthesis of scientific sources) made it possible to substantiate the pedagogical principles of applying digital and multimedia technologies in work with children with severe speech disorders, while empirical methods (pedagogical experiment, speech and language assessment, pedagogical observation, and analysis of speech activity products) were used to identify the dynamics of changes in vocabulary, communicative skills, and social interaction. Quantitative and qualitative

analysis methods were applied to generalize the results and confirm their reliability.

Results. *The experimental study demonstrated that the systematic use of digital and multimedia technologies in the educational process contributes to a significant enrichment of the passive and active vocabulary of primary school-aged children with severe speech disorders. In the experimental group, both quantitative vocabulary growth and qualitative changes in the lexical and grammatical structure of speech, increased syntactic complexity, and enhanced speech activity were recorded, whereas changes in the control group were limited. The use of digital and multimedia tools also had a positive impact on the development of communicative skills and social interaction among children.* **Conclusions.** *The effectiveness of digital and multimedia technologies as a pedagogically appropriate tool for the education and upbringing of primary school-age children with severe speech disorders has been proven. Their use ensures a comprehensive impact on children's speech, communicative, and social development and may be recommended for implementation in the practice of special and inclusive educational institutions.*

Keywords: *digital technologies, multimedia technologies, severe speech disorders, primary school-age children, vocabulary development, communicative skills, socialization, educational process.*

Постановка проблеми. Розвиток мовлення та соціальної взаємодії дітей із тяжкими порушеннями мовлення (ТПМ) залишається однією з ключових проблем навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Як доводять науковці (А. Куренкова, О. Ласточкина, З. Чжоу, К. Ден та ін.), у дітей молодшого шкільного віку із ТПМ спостерігаються обмеження пасивного та активного словникового запасу [1, с. 31]; спрощена синтаксична структура мовлення [2, с. 140]; низька мовленнєва активність та труднощі у встановленні комунікативних контактів із дорослими та однолітками [3, р. 5]. Ці особливості ускладнюють соціалізацію, участь у колективних іграх і навчальну діяльність, що

обумовлює потребу у систематичній корекційній роботі.

Традиційні методи логопедичної та корекційної роботи, хоч і ефективні для розвитку базових мовленнєвих навичок, але не завжди забезпечують комплексний вплив на всі компоненти мовленнєвого розвитку. У зв'язку з цим сучасна корекційна педагогіка прагне інтегрувати цифрові та мультимедійні технології як педагогічно обґрунтований засіб, що підвищує навчальну мотивацію, активізує мовленнєву діяльність та створює умови для розвитку комунікативних умінь і соціальної адаптації дітей із ТПМ.

Таким чином, дослідження потенціалу цифрових і мультимедійних технологій у навчанні та вихованні дітей із ТПМ є актуальним, зокрема щодо розвитку мовлення, комунікативних умінь і соціально значущих навичок. Наукова значущість полягає у необхідності розробки інтегрованої методики, що поєднує цифрові засоби з корекційно-педагогічними підходами та забезпечує комплексний розвиток мовленнєвої й соціальної сфер у спеціальній освіті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сучасних наукових досліджень засвідчує активне впровадження цифрових і мультимедійних технологій у навчальну та корекційно-виховну роботу з дітьми з ООП, зокрема з порушеннями мовлення. Цифрові засоби розглядаються як ефективний педагогічний ресурс, що активізує мовленнєву діяльність, підвищує навчальну мотивацію, сприяє розвитку словникового запасу, комунікативних умінь і соціальної інтеграції учнів.

Так, дослідження Дж. Різк, К Хіллієр акцентує увагу на соціальному аспекті застосування цифрових технологій у класі. Автори доводять, що інтеграція таких засобів, як інтерактивні дошки, планшети та робототехнічні комплекси, змінює традиційні правила взаємодії, сприяючи активнішій участі учнів з ООП у спільній діяльності та формуванню комунікативної взаємодії з однолітками і педагогами [4, р. 99]. Ці результати є важливими для організації корекційно-виховного процесу з дітьми з ТПМ, оскільки створюють умови для їхньої активної участі та

вираження власної думки в умовах освітнього середовища.

На підтвердження цього, аналітичний звіт OECD розглядає цифрові та асистивні технології як ключовий фактор підтримки дітей з ООП в ранньому віці. У документі підкреслюється, що педагогічно обґрунтоване використання цифрових засобів покращує комунікацію, концентрацію уваги та залученість дітей в освітній процес [5, р. 17]. При цьому особлива увага приділяється ролі педагогів і необхідності їх професійної підготовки для ефективного впровадження технологій у навчально-виховну практику.

У медико-педагогічному контексті значний інтерес становить систематичний огляд З. Чжоу та співавт., присвячений використанню цифрових технологій у роботі з дітьми з порушеннями мовлення. Дослідники вважають, що вплив цифрових технологій здебільшого ефективний для розвитку фонологічних навичок і словникового запасу, а використання мультимедійних засобів дозволяє організувати інтерактивне навчальне середовище, що узагальнено стимулює мовленнєву активність дітей [3, р. 6].

Вітчизняні наукові дослідження послідовно підтверджують позитивний вплив цифрових і мультимедійних технологій на ефективність корекційно-педагогічної роботи. Зокрема, Г. Мицик обґрунтовує доцільність використання інтерактивних цифрових ігор, які сприяють розвитку мовленнєвої компетентності, профілактиці порушень читання у старших дошкільників, підвищують навчальну мотивацію та активізують мовленнєву діяльність дітей [6, с. 73]. О. Мондич і І. Лисенко у своїх дослідженнях доводять, що застосування цифрових платформ в умовах змішаного та дистанційного навчання забезпечує розвиток лексичних і граматичних структур мовлення, підтримує ефективну комунікацію між педагогом і дитиною, а також створює адаптивне освітнє середовище для індивідуалізованої мовленнєвої підтримки [7, р. 246].

У межах освітньо-корекційного підходу Л. Одинченко, І. Дмитрієва та інші науковці підкреслюють, що використання мультимедійних технологій підвищує

результативність навчання учнів з ООП завдяки інтерактивності, наочності та можливості диференціації навчального матеріалу, що створює умови для більш ефективного засвоєння знань і розвитку мовленнєвих умінь [8, с. 239]. Такі висновки справедливі і для дітей з ТПМ, де цифрові ресурси допомагають вдосконалювати фонетичні аспекти мовлення, збагачувати лексику, розвивати комунікативні навички та стимулювати соціальну взаємодію.

Крім того, проблематика цифрової інклюзії висвітлена у праці М. Альпер та Г. Гогін, де підкреслюється, що участь дітей з ООП у цифровому середовищі вимагає усунення структурних бар'єрів і нерівностей доступу [9, р. 734]. Рекомендаційні документи UNESCO ІТЕ [10] та систематичні огляди проведені С. Хамід зі співавт. [11] підкреслюють, що ефективність використання цифрових та мультимедійних технологій значною мірою залежить від цифрової компетентності педагогів, наявності інфраструктури та педагогічно обґрунтованого підходу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Незважаючи на значний потенціал цифрових і мультимедійних технологій у навчальній та корекційно-виховній роботі з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення, у сучасних наукових дослідженнях недостатньо висвітлено їх комплексний вплив на поєднання навчального й виховного компонентів освітнього процесу. Обмеженими залишаються й емпіричні дані щодо ефективності цифрових засобів у збагаченні лексики, формуванні експресивного мовлення, складних синтаксичних конструкцій і розвитку соціально значущих комунікативних умінь у груповому освітньому середовищі, що й зумовило проведення даного дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Мета статті – експериментально визначити ефективність використання цифрових та мультимедійних технологій у навчанні та вихованні дітей молодшого шкільного віку із тяжкими порушеннями мовлення для комплексного

збагачення словникового запасу, розвитку комунікативних умінь та соціально значущих навичок.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою оцінки ефективності використання цифрових та мультимедійних технологій у навчанні та вихованні дітей молодшого шкільного віку із ТПМ для комплексного збагачення словникового запасу, розвитку комунікативних умінь та соціально значущих навичок було проведене експериментальне дослідження на базі Одеської спеціальної школи № 88 для дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Воно було спрямовано на визначення впливу цифрових і мультимедійних засобів на збагачення активного і пасивного словникового запасу в дітей з ТПМ, розвиток комунікативних умінь та соціалізацію в умовах спеціального освітнього середовища. В експерименті взяли участь 24 дитини віком 7–9 років із II рівнем загального недорозвитку мовлення (ЗНМ), який характеризується обмеженим словниковим запасом, труднощами у формуванні лексичної системи та значним обмеженням комунікативних можливостей. Для забезпечення порівняльного аналізу, учасників було розподілено на експериментальну (ЕГ) та контрольну (КГ) групи по 12 осіб, однорідні за віком, рівнем мовленнєвого розвитку та характером порушень, що дозволило мінімізувати вплив сторонніх факторів та оцінити ефективність цифрових і мультимедійних технологій у навчально-виховному процесі.

Для дітей, залучених до експерименту, були типовими комунікативні труднощі, що проявлялися у зниженій мовленнєвій ініціативі, обмеженому використанні вербальних засобів спілкування, труднощах у встановленні та підтримці контактів з однолітками й дорослими, а також у недостатній сформованості діалогічного мовлення. Зазначені особливості негативно впливали на процес соціалізації дітей та їх повноцінну участь в освітньо-виховній діяльності.

Результати констатувального етапу експерименту засвідчили, що у дітей

пасивний словниковий запас коливався в межах 200–500 слів, що є типовим для ЗНМ II рівня. Зокрема, 200–250 слів мали 4 дитини ЕГ та 3 дитини КГ; 251–300 слів – 3 дитини ЕГ і 4 – КГ; 301–400 слів – по 2 дитини в кожній групі; 401–500 слів – по 3 дитини в ЕГ і КГ. Активний словниковий запас дітей становив 50–150 слів: 50–70 слів відзначалося у 3 дітей ЕГ та КГ; 71–90 слів – у 4 дітей ЕГ і 5 дітей КГ; 91–120 слів – у 2 дітей ЕГ і КГ; 121–150 слів – у 3 дітей ЕГ та 2 – КГ.

Якісний аналіз показав, що пасивний словник дітей з ТПМ переважно складався з базових іменників, окремих дієслів і прикметників, які здебільшого позначали предмети найближчого оточення (іграшки, побутові речі, їжа). Діти загалом розуміли прості інструкції та запитання, однак сприймання складних синтаксичних конструкцій і абстрактних понять було утрудненим. Активний словник характеризувався меншою кількістю слів і включав переважно конкретні іменники та прості дієслова, нестача лексики компенсувалася використанням жестів і міміки. Слова нерідко мали фонетичні спотворення, використання прикметників і займенників було обмеженим, переважали одно- та двоскладові слова, а також узагальнені та замінні номінації.

Крім обмеженої лексики, в дітей спостерігалася спрощена синтаксична структура мовлення, що зумовлювало труднощі у комунікативній та соціальній взаємодії. Більшість дітей зазнавали труднощів у спілкуванні з однолітками, у вираженні власних думок і емоцій та уникали колективних ігор і групових форм діяльності. Комунікативні навички характеризувалися короткими або односкладовими відповідями, порушенням черговості у розмові та практично повній відсутності ввічливих форм спілкування.

Саме ці особливості стали підґрунтям для розробки формувального етапу експерименту, який базувався на результатах попередніх наукових досліджень. Зокрема, враховано досвід С. Саїді та Х. Бураті щодо застосування цифрових ігор у логопедичній терапії дітей [12, р. 11]; В. Адейємі, що обґрунтовує вплив цифрових технологій на когнітивний і соціальний розвиток дитини та їх

значущість для освітнього процесу [13, р. 808]; М. Друшляк та О. Семеніхіна, які підтверджують ефективність цифрових технологій в умовах інклюзивного навчання та їхню здатність реалізовувати виховний потенціал [14, р. 191]; С. Шоахмедової, яка висвітлює методичні аспекти застосування комп'ютерних технологій у роботі з дітьми з порушеннями мовлення [15, р. 83].

Дослідження було спрямоване на збагачення пасивного й активного словникового запасу, розвиток соціалізації та комунікативної взаємодії дітей із ТПМ шляхом системного використання цифрових і мультимедійних технологій. У формульованому експерименті брала участь експериментальна група, в якій реалізовувалася розроблена система корекційно-розвивальних занять із застосуванням цифрових засобів, тоді як контрольна група навчалася за чинною освітньою програмою без додаткового використання інноваційних технологій, що забезпечило можливість об'єктивного порівняльного аналізу ефективності їх упровадження.

Реалізація формульованого етапу ґрунтувалася на педагогічних принципах індивідуалізації та диференціації навчання, наочності, доступності, поєднання навчального та виховного компонентів, активної мовленнєвої взаємодії, поступового ускладнення завдань та педагогічно обґрунтованого використання цифрових засобів.

Основні напрями роботи формульованого етапу:

1. Збагачення пасивного та активного словникового запасу – для цього використовувалися інтерактивні мультимедійні матеріали: цифрові презентації, анімаційні відео, інтерактивні вправи, логопедичні комп'ютерні ігри, спрямовані на засвоєння лексики за темами: «Я і моя родина», «Школа», «Іграшки», «Одяг», «Їжа», «Тварини», «Пори року», «Професії», «Транспорт», «Емоції та почуття». Кожна тема опрацьовувалася поетапно: від формування розуміння слів (пасивний словник) до активного використання у мовленні. Цифрові засоби забезпечували багатоканальне сприймання (зорове, слухове,

моторне), що сприяло кращому запам'ятовуванню лексичного матеріалу. Діти виконували завдання на співвіднесення зображення і слова, вибір правильної назви предмета, класифікацію, узагальнення та складання простих речень із використанням мультимедійних підказок.

2. Формування комунікативної взаємодії та мовленнєвої активності у цифровому середовищі. За цим напрямом робота проводилась в умовах групової діяльності через інтерактивні ігрові завдання, роботу з інтерактивною дошкою та мультимедійні рольові ігри («У магазині», «У лікаря», «У школі», «Подорож»). Такі форми роботи стимулювали мовленнєву ініціативу, навчали звертатися один до одного, ставити запитання, відповідати, дотримуватися черговості у розмові. Цифрові технології виступали як медіатор комунікації, знижуючи мовленнєву тривожність, підвищуючи впевненість і мотивацію дітей до взаємодії.

3. Сприяння соціалізації та вихованню соціально значущих якостей. В межах цього напрямку розвивалися уміння співпрацювати, дотримуватися правил, проявляти емпатію, толерантність та взаємодопомогу через мультимедійні соціальні історії, анімаційні сюжети та цифрові ситуаційні вправи, що моделювали реальні життєві ситуації. Діти обговорювали побачене, виконували рольові завдання та відтворювали соціально прийнятні моделі поведінки.

Формувальний етап тривав два місяці, заняття проводилися тричі на тиждень, інтегрувалися в навчально-виховний процес та враховували індивідуальні можливості дітей і динаміку їх мовленнєвого розвитку. Завдання ускладнювалися поступово, що забезпечувало розвиток словникового запасу, комунікативних навичок і соціальних компетенцій. Цифрові та мультимедійні технології використовувалися як доповнення до традиційних логопедичних і педагогічних методів, створюючи комплексний підхід до розвитку мовлення, комунікації та соціальної адаптації дітей із ТПМ.

По завершенні формувального етапу було проведено порівняльний етап експерименту, його результати показали, що у дітей ЕГ відбулося значне

збільшення пасивного та активного словникового запасу. Зокрема, пасивний словник дітей ЕГ варіювався від 300 до 600 слів (на констатувальному етапі він становив 200–500 слів). Так, 301–400 слів мали 3 дитини ЕГ, 401–500 слів – 5 дітей, а 501–600 слів – 4 дітей, що наближається до характеристик ЗНМ III рівня. У контрольній групі спостерігалися лише незначні позитивні зміни: 200–250 слів – 2 дитини, 251–300 слів – 3 дітей, 301–400 слів – 3 дітей, 401–500 слів – по 4 дитини, проте показники залишалися в межах ЗНМ II рівня.

Активний словниковий запас в ЕГ також помітно збільшився і скоротив розрив із пасивним словником, досягнувши близько 270 слів (на початку було 50–150 слів). Зокрема, 91–120 слів мали 3 дітей ЕГ, 121–150 слів – 4 дітей, 151–200 слів – 3 дітей, 201–270 слів – 2 дітей. У КГ істотних змін активного словника не відбулося: 50–70 слів – 2 дітей, 71–90 слів – 5 дітей, 91–120 слів – 3 дітей, 121–150 слів – 2 дітей.

Якісний аналіз показав, що у дітей ЕГ значно розширився склад словника: зросла кількість прикметників (наприклад, «великий м'яч», «смачне яблуко») і займенників («цей», «той», «ми», «вони»), покращилася здатність утворювати складні речення («Я прийшов до школи, а урок почався») та називати прості абстрактні поняття («добро», «дружба»). Діти менше використовували узагальнення та замітники, активніше застосовували фонетично правильні слова й різноманітні синтаксичні конструкції. У КГ якісні характеристики словника залишалися на попередньому рівні: переважали одно- та двоскладові слова, часте використання узагальнень і обмежений синтаксис.

Покращення словникового запасу та мовленнєвих навичок у дітей ЕГ позитивно вплинуло на комунікативну взаємодію та соціалізацію. Діти стали активнішими у спілкуванні з однолітками, частіше висловлювали думки та емоції, зменшилася відчуженість у групі, зросла впевненість у власних комунікативних здібностях. У більшості дітей підвищилася здатність підтримувати простий діалог, дотримуватися черги у розмові, враховувати

думку співрозмовника та користуватися ввічливими формами спілкування («Дякую», «Добрий день» тощо). У КГ суттєвих змін не спостерігалось.

Висновки. Експериментальне дослідження підтвердило ефективність цілеспрямованого використання цифрових і мультимедійних технологій у навчально-виховному процесі для розвитку мовлення дітей молодшого шкільного віку з ТПМ. Застосування інтерактивних ресурсів забезпечувало багатоканальне сприймання матеріалу, підвищувало мотивацію та активізувало участь дітей у корекційно-освітній діяльності. У результаті формувального етапу встановлено комплексне збагачення пасивного й активного словникового запасу, розширення лексичних категорій, підвищення точності слововживання та ускладнення синтаксичної структури висловлювань у дітей експериментальної групи. Цифрові та мультимедійні вправи сприяли розвитку діалогічного мовлення, навичок дотримання черговості у спілкуванні та врахування позиції співрозмовника, а також покращенню соціальної взаємодії, зниженню комунікативної тривожності та формуванню соціально значущих навичок.

Порівняльний аналіз засвідчив, що позитивні зміни у мовленнєвому, комунікативному та соціальному розвитку дітей з ТПМ мали системний характер і були безпосередньо пов'язані з використанням цифрових і мультимедійних технологій, тоді як у контрольній групі такі зміни були менш вираженими.

Таким чином, цифрові та мультимедійні технології доцільно розглядати як ефективний інструмент інтеграції навчального й виховного компонентів у роботі з дітьми молодшого шкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення. Їх використання забезпечує комплексний вплив на розвиток словникового запасу, комунікативних умінь та соціально значущих навичок і може бути рекомендоване для впровадження у практику спеціальних та інклюзивних закладів освіти.

Список використаних джерел

1. Куренкова А. В. Використання методів візуалізації в роботі з дітьми з

тяжкими порушеннями мовлення. *Inclusion and Diversity*. 2023. С. 30-33. DOI: <https://doi.org/10.32782/inclusion/2023.spec.6>.

2. Ласточкина О. В. Сучасні програмові розробки, що використовуються на різних етапах логопедичного впливу. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія*. 2019. № 2. С. 138–145.

3. Zhou Z., Deng C., Yin D., Yang Q. Digital intervention in children with developmental language disorder: systematic review. *JMIR Mhealth Uhealth*. 2025. Vol. 13. P. 59992. DOI: [10.2196/59992](https://doi.org/10.2196/59992).

4. Rizk J., Hillier C. Digital technology and increasing engagement among students with disabilities: Interaction rituals and digital capital. *Computers and education open*. 2022. Vol. 3. P. 100099. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.caeo.2022.100099>.

5. OECD. Digital technologies to support young children with special needs in early childhood education and care : *OECD Education working papers*. Paris : OECD Publishing. 2023. Vol. 294. URL: <https://www.oecd.org/education/digital-technologies-to-support-young-children-with-special-needs-in-early-childhood-education-and-care-34f9d9e8-en.htm> (дата звернення 08.11.2025).

6. Мицик Г. М. Використання цифрових ігор у профілактиці порушення процесу читання у дітей старшого дошкільного віку. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2022, Том 87, №1. С. 68-80 DOI: [10.33407/itlt.v87i1.4638](https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4638).

7. Mondich O., Lysenko I. Digital tools in speech therapy work with children with special educational needs under martial law: Opportunities for distance support and pedagogical guidance. *Problems of Education*. 2025. №2 (103), P. 238-251. DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3986.2-103.2025.15>.

8. Одинченко Л. К., Дмитрієва І. В., Іваненко А. С. Освітньо-корекційний потенціал мультимедійних технологій у процесі навчання учнів з особливими освітніми потребами. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2023. № 1 (125). С. 234-248.

9. Alper M., Goggin G. Digital technology and rights in the lives of children

with disabilities. *New Media & Society*. 2017. Vol. 19 (5). P. 726–740. DOI: [10.1177/1461444816686323](https://doi.org/10.1177/1461444816686323).

10. Digital Technologies for Inclusive Education: Recommendations for promoting an ICT-Based learning environment for resource centers and schools. UNESCO Institute for information technologies in education. 2025. URL: <https://iite.unesco.org/publications/digital-technologies-for-inclusive-education-recommendations/> (дата звернення: 13.11.2025).

11. Hamid S. M., Abo Hamza E. G., Bedewy D., Elsiddig F. M. E. Impact of digital competencies and assistive technologies on learning outcomes for students with learning disabilities in Kingdom of Saudi Arabia: a systematic review. *Frontiers in education*. 2025. Vol. 10:1640556. URL: <https://www.frontiersin.org/journals/education/articles/10.3389/feduc.2025.1640556/full> (дата звернення: 13.11.2025).

12. Saeedi S., Bouraghi H., Seifpanahi M.-S. Application of digital games for speech therapy in children: a systematic review of features and challenges. *Journal of healthcare engineering*. 2022, Vol. Article ID 4814945, 20 p. DOI: <https://doi.org/10.1155/2022/4814945>.

13. Adeyemi V. The impact of digital technology on a child's cognitive and social development: implications for education. *Premier journal of psychology*. 2025. Vol. 2. Article 808. DOI: <https://doi.org/10.70389/PJP.100006>

14. Drushlyak M., Semenikhina O., Kharchenko I. Effectiveness of digital technologies in inclusive learning for teacher preparation. *Journal of learning for development*. 2023. Vol. 10. No. 2. P. 177–195. DOI: <https://doi.org/10.56059/jl4d.v10i2.777>

15. Shoakhmedova S. K. Use of computer technologies in work with children with speech disorders. *The American Journal of Interdisciplinary Innovations and Research*. 2022. Vol. 4, No. 11. P. 81–86. DOI: <https://doi.org/10.37547/tajir/Volume04Issue11-14>.